

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: L. Bagrin)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

ÎNCHEIERE

14 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Racu Andrei
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 25 februarie 2020, Racu Andrei a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la
judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 10 august 2016, în privința sa a fost
întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI03 447391 în temeiul
art. 236 alin. (2) din Codul contravențional.

Reclamantul a notat că, nefiind de acord cu procesul-verbal cu privire la
contravenție, la data de 15 decembrie 2016, a depus o contestație împotriva
acestuia și a deciziei de sancționare.

Examinarea cauzei s-a finisat la data de 21 noiembrie 2019, prin pronunțarea
deciziei Curții de Apel Chișinău.

A invocat că, examinarea cauzei a durat circa 3 ani, deși prevederile art. 454
alin. (1) din Codul contravențional stabilesc termeni restrânși de soluționare a
cauzelor contravenționale. În concret, termenul de examinare al unei astfel de
cauze este de maxim 45 de zile.

Astfel, consideră că, examinarea cauzei menționate a durat excesiv de mult,
deși nu a fost una complicată, iar contestatarul nu a întreprins nimic în vederea
tergiversării acesteia.

Respectiv, a apreciat că, în privința sa a fost încălcat dreptul la judecarea în
termen rezonabil a cauzei, fapt prin care i-a fost încălcat și dreptul la un proces
echitabil, protejat de normele constituționale, prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie
2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului
la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen

rezonabil a hotărârii judecătorești și art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

A mai opinat că, în privința sa urmează să fie compensat și prejudiciul moral suportat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale și a contestației depuse.

Reclamantul a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și acordarea unei satisfacții echitabile în contul reparării prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei.

Prin hotărârea din 09 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Racu Andrei a fost admisă parțial, fiind constatat faptul încălcării dreptului lui Racu Andrei la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale.

De asemenea s-a dispus încasarea în beneficiul lui Racu Andrei a prejudiciului moral în mărime de 2 200 de lei din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției.

În rest, cerințele reclamantului s-au respins ca nefondate.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 17 iulie 2020, Ministerul Justiției, a declarat apel asupra hotărârii din 09 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă integral.

Prin decizia din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției. S-a menținut hotărârea din 09 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Racu Andrei împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 1, 2 alin. (1)-(3), (6), 3, 4 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, Colegiul a considerat că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin probelor prezentate, a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, hotărârea fiind legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Colegiul a relevat că după cum rezultă din conținutul Raportului motivat, în cauza contravențională intentată în privința lui Racu Andrei s-a examinat legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 447391 din 10 august 2018 și a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale întocmite fără a fi audiați martori, cu prezența contestatarului, a reprezentantului acestuia și a agentului constator. Respectiv instanța de fond just a apreciat că, complexitatea cauzei nu a fost una majoră.

Reținând prevederile art. 454 alin. (1), (2) din Codul contravențional, Colegiul a reliefat că legiuitorul a stabilit un termen legal de examinare a cauzei contravenționale. Însă, la caz se constată că, contestația a fost înregistrată la data de 21 decembrie 2016 și s-a pronunțat o hotărâre irevocabilă la data de 21 noiembrie 2019 de către Curtea de Apel Chișinău. Aceste circumstanțe denotă

aflarea pe rolul instanțelor naționale a cauzei contravenționale sus-numită pentru o perioadă de timp de 2 ani și 11 luni.

Drept urmare, în lumina celor expuse, Colegiul a punctat că, instanța de fond absolut întemeiat a admis pretenția reclamantului cu privire la examinarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale intentate în baza contestației depuse de către Racu Andrei împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04 447391 din 10 august 2016 și a deciziei de sancționare din aceeași dată.

De altfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 2 alin. (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, conform căruia mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Or, în termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prejudiciul moral, se exprimă prin necesitatea ca partea să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să nu constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Colegiul a punctat că, luând în considerație cele expuse supra, instanța de fond just a statuat că suma solicitată de reclamantul Racu Andrei în mărime de 50 000 lei este una excesivă, iar prejudiciul moral acordat în sumă de 2 200 lei este unul rezonabil, reprezentând o satisfacție echitabilă a prejudiciului moral cauzat reclamantului.

De altfel, instanța de apel a reținut că urmare a constatărilor detaliate supra, vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, argumentele expuse de către Ministerul Justiției în cererea de apel sunt lipsite de substanță juridică obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

La 09 februarie 2021, Ministerul Justiției, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 25 noiembrie 2020 și a expediat-o participanților la proces la 04 ianuarie 2021 (f.d. 89), la materialele cauzei lipsind dovada de recepționare a acesteia de către participanții la proces.

Astfel, recursul declarat la 09 februarie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 1 martie 2021 instanța de recurs a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 100).

La 29 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Racu Andrei, a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea declarării recursului inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției, împotriva deciziei din 25 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat